

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 7

Fylke: *Nöu og Romsdal*

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: *Surnadal*Emne: *Skav*Bygdelag: *Roms Soga*Oppskr. av: *Farje Olaf Fosje*Gard: *Fosje*(adresse): *Surnadal*

G.nr. 28 Br.nr. 7

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsl. *Utløst av eiga røynsl og sjølsyn*

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. *Nei, neppe her; men jeg har hørt "bjerg".*
Det var vist av min mor, som var fra Frei, og mentes dermed vist mest lyng og tang.
2. *Nei. Men man sa nok, når det blev lite høi, at man "måll bejg seg på skogjen".*
3. *Se skava, "ej her skavve", og skjere. og ska' skava, "ej skov". Arbeidet: Skaveng.*
4. *Ja. Skav. Fra 50-60 år siden var skov meget brukt, vel mest for å drøye ut høyet, men også som "kraftfor" da man påstod, at melken av skav fik større "døyd" (blev feter og gav mer (og bedre) smør.)*
5. *Man skov (skaved) nesten all slags tre. Fortrinnsvis rogn, og aln men også selje med ikke for grov bark, asp og lugg. Men hestefor flidde også nevnen av bjerk og skaved barken sammen med andre tre-sorter. Jeg tror dog neppe, at det var meget brukt. Furu tror jeg ikke man "skov" her.*

2
6. Nei

7 Kjennet ikke her.

8 „Skaret“ brükket mest bare til kjøp.

Det var nok mest vanlig, å gi skaret for sin i en bøtte til bare melkekü; men samtidig hadde man også litt skav på en bøtte med kalmsakkelse („kalmsörp“). Older var like brükt til skav; men det spistes nok.

9 Se sp. 4. Hegg, kanskje også asp, skülde gi litt brisik smak på ~~melken~~ melken, når det ble brükt meget av det skavel.

10. Utest. „Skov“ man av de høvelige, fresser, som man hadde kjørt heim til ved for året.

I sine våre med fornöd, så kjøpte man jo til skavs for å finne høvelige fresser til å skave. Østbødalen er en sidedal til Fiedet, mellom turnadal og Høyvik. Der er meget løvskog, og der drev man særlig sterkt med å skave. Så var det en den var med meget snø og stor fornöd, at en grundebskar kom inn til en av gästbenkerne der. Kallte sat og skaved... „Du sitt å skjer“ (refere uttalt skjer); „sa han, som kom inn...“ „Ja, sa kallen...“ „viss berre föu står inne lag, så tvee og, at e ska fö fram kröbara.“ — — —

11. Ikke noen sernemning på dette.

12. som 11.

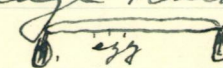
13. Kjennet ikke her.

14. Man kjørte jo hjem ved en nål blev vinteren, serlig efter jul, og i vedrøynsen fandt man så høvelige frestoy til å skave.

Eller mitte man jo til skog i vaskerpen for å hufe, skav. Nam seremonier eller ordre: forhindere med dette kjennet ikke.

15. Vinnes dog inne: stua.

16. Skaved man (skov) store frestoye (stranger) så holdt man jo til ute.

Man brukte da "ei stjov" eller en bandkniv, lange knive med et skaf i hver ende. () eller en stor folkkniv.

Eller blev skavveden tiggel eller sajet i vanlig ovsvedlengde og bæret inne i stua og skavel med vanlig folkkniv.

17. Noe serlig om skaving av besjvord kjende jo ikke, og ikke noe om trestruer eller bælter for arbeid. "Da skava" var jo å smie bocken av vedskieren, først på den ene ende, så på den andre. Helt ikke all for lange barkspaner. Man skulde helst skave slik, at oversiden spaner viste omkring like meget hel, uskadd bark som beskåret ved fortløpende krivdrag ~~over bark~~ ~~over bark~~ over bark . Jo vel ikke om man forstie mig?

18. Kjennet ikke her.

19. Man holder vedskien i fangst med vuskre hånd og smier med håire, serlig en gammel sek til fangskind.

20. ^{ikke var særlig nævnt for den se skavel.}
 Skjovla (~~Skjovla~~ ^{uåttales det mest})

21. Skov. Ikke var særlig nævnt på bordskilderne.

22. Både kjeppe og stov ved skien
 blev det ikke er for grov bæk (Kærk).
 Værlig brennved længe.

23. Skjovla (uåttales. Skjovla) om tyk og tynd.

24. Se under 17. Jo finere skavel var,
 jo bedre var det. Om man tok litt av
 trell med av og til så var det ikke så fælt.

Beste skavel fra jo skulle være den del av
 barken som lå nærmest trell (den indre).

25. Skjovla er en framfina god ved
 til brød som helst. Den blir jo snart fross
 og brukt, vist gjerne også til bakstved.

26. Nå skovs det lite eller intet.

Skavinga var nok sterkt solat ved
 århundredskiftet. Jeg husker en gårdbruker
 i nabolaget ha ha hadde drøy og stor
 gjedugull. Alle tre sat og skavde om
 vinterveidene. Skavinga var nok mest
 kveldebetnarbeid. Det var jo for skinn-
 dagen ble oppfundet. Tivirs dage blev
 det nok helst også å bare inn ved,
 som kunde skaves.

Olaf Løve
 Lurmoel

1024